

**ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΜΕΤΣΟΒΙΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ
ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1971-1974**

Νίκος Δημητρακόπουλος

Απαντήσεις στο σχέδιο ερωτηματολογίου της 23 Φεβρουαρίου 2023

A. Βιογραφικά στοιχεία

A1. Χρόνος και τόπος γέννησης : 20/4/1953 Ανδρίτσαϊνα Ολυμπίας

Γονείς : Πατέρας Συμβολαιογράφος, αμέτοχος πολιτικά, Μητέρα μορφωμένη με αριστερές επιρροές (από την ΕΠΟΝ). Γενικά δημοκρατικό το στενό οικογενειακό περιβάλλον.

A2. Σχολείο μέχρι και την Τετάρτη Γυμνασίου στην Ανδρίτσαϊνα, μια μικρή κωμόπολη των 1000 κατοίκων και ιστορικό Γυμνάσιο με 300 παιδιά τότε. Μέχρι τότε ερχόμουν τα καλοκαίρια στην Αθήνα στις θείες μου. Παρακολουθούσα τις πολιτικές εξελίξεις, διάβαζα εφημερίδες κλπ. Έχω έντονες αναμνήσεις από τα Ιουλιανά, τα βασιλικά πραξικοπήματα και τις μεγάλες παλλαϊκές συγκεντρώσεις που γίνονταν (δεν μετείχα, ήμουν μικρός). Έτσι το 1967, είχα πλήρη συνείδηση της αντιδημοκρατικής εκτροπής που έγινε με τη χούντα. Το 1969 μετακομίσαμε οικογενειακώς στην Αθήνα, όπου έβγαλα τις δύο τελευταίες τάξεις. Αυτό το διάστημα επικεντρώθηκα στο διάβασμα για την επιτυχία στις εισαγωγικές.

A3. Η επιλογή μου για το Πολυτεχνείο έγινε τυχαία, μάλλον και λόγω της αίγλης που είχε τότε. Ήμουν μπερδεμένος τότε, δεν ήξερα τι ήθελα, ένα παιδί από την επαρχία, χωρίς να έχω κάποιους να μου εξηγήσουν, χωρίς δυνατότητες κάποιων διαδικασιών επαγγελματικού προσανατολισμού. Οι φιλόλογοι μου έλεγαν να ακολουθήσω θεωρητικές σπουδές (ήμουν καλός και στα αρχαία κλπ), ο πατέρας μου που ήταν συμβολαιογράφος μου έλεγε να πάω στη νομική για να πάρω μετά το συμβολαιογραφείο (είχε δίκιο πάντως από την πλευρά του, χωρίς να με πιέσει όμως), οι θείες μου με πίεζαν να πάω ιατρική. Εγώ διάλεξα το Πολυτεχνείο, αλλά ως εκεί, ούτε ήξερα τι ακριβώς ήθελα, ποια σχολή να επιλέξω. Απλά δήλωσα πρώτες τις λεγόμενες «καλές» σχολές, πολιτικούς μηχανικούς, μηχανολόγους κλπ. Τελευταία προτίμηση οι Τοπογράφοι. Γιατί; Πρέπει να ομολογήσω ότι ήμουν επηρεασμένος αρνητικά. Ένας καθηγητής στο φροντιστήριο (Σαββαΐδη) μας είχε κάνει πλύση εγκεφάλου. Προσέξτε, μας έλεγε κουνώντας το δάχτυλο, να διαβάζετε για να περάσετε στη σχολή της αρεσκείας σας και όχι στους Τοπογράφους Θεσσαλονίκης. Τι ανόητος άνθρωπος! Αυτό βέβαια το σκέφτηκα πολύ αργότερα, όταν ωρίμασα. Έτσι, μόλις έμαθα για την εισαγωγή μου στους Τοπογράφους πάγωσα. Ένοιωθα ακόμα εκείνον τον καθηγητή να μιλάει τόσο υποτιμητικά για τη Σχολή Τοπογράφων. Δεν ήθελα να πάω στην αρχή.

B. Αναμνήσεις από την περίοδο έως τα γεγονότα του Πολυτεχνείου:

Ξεπερνώντας τις αρχικές αναστολές, έκανα την εγγραφή στη Σχολή, ακολούθησα επιφυλακτικά τις παρακολουθήσεις των μαθημάτων, γνωρίστηκα σιγά-σιγά με τους συμφοιτητές μου, πέρασα ωραία, κανένα πρόβλημα με τα μαθήματα.

Το στοιχείο που με βοήθησε αρκετά – και μου άρεσε πολύ – ήταν το γενικότερο κλίμα στη Σχολή, οι συλλογικές διαδικασίες και οι σχέσεις μεταξύ μας. Παρακολουθούσα ανελλιπώς όλες τις Συνελεύσεις του Συλλόγου και μετείχα σε όλες τις διαδικασίες. Ένοιωσα υπερήφανος – και νοιώθω ακόμα – που η Σχολή Τοπογράφων είχε δημοκρατικά εκλεγμένο Δ.Σ., το μόνο, μαζί και με τους Χημικούς Μηχανικούς. Οι Γενικές Συνελεύσεις ήταν μεγάλο σχολείο για μένα. Γαλουχήθηκα με το πνεύμα της συλλογικότητας (ήδη από τα σχολικά χρόνια μου άρεσε ιδιαίτερα αυτό το στοιχείο) και άρχισα να συνειδητοποιώ διάφορα πράγματα. Ο Σύλλογος πολύ ορθά έθεσε σε σωστές βάσεις τα μεγάλα ζητήματα των επαγγελματικών δικαιωμάτων και της πενταετίας, σε συνάρτηση με το περιεχόμενο και το επίπεδο σπουδών. Αυτό βοήθησε καθοριστικά στη συσπείρωση των μελών του Συλλόγου, στην ανάδειξη της σημασίας και του δίκαιου των αιτημάτων, την προβολή και διεκδίκησή τους με ισχυρά και πειστικά επιχειρήματα και αυτό πιστώνεται στο Σύλλογο και ιδιαίτερα στους πρωτεργάτες εκείνης της εποχής. Η επίτευξη αυτού του στόχου, πολύ σύντομα σε μια τέτοια μάλιστα δύσκολη περίοδο, αποτελεί ορόσημο στην ιστορία της Σχολής Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, θεωρώ δε ότι πρέπει να διδάσκεται στους φοιτητές της Σχολής, για να μαθαίνουν πώς ξεκίνησε η Σχολή Τοπογράφων και πώς εξελίχθηκε με την αναβάθμιση των σπουδών, του περιεχομένου και του επιπέδου της, που οδήγησαν στην επιστημονική και επαγγελματική καταξίωση των Τοπογράφων Μηχανικών.

Συμμετείχα επίσης στις διάφορες συγκεντρώσεις και κινητοποιήσεις του Συλλόγου Τοπογράφων και γενικότερα. Θυμάμαι ιδιαίτερα τη συγκέντρωση – συνέλευση του Συλλόγου μας στην ταράτσα των Μηχανολόγων, επειδή δεν μας έδιναν άδεια για συνέλευση οι αρχές, όπου υπογράψαμε όλοι μας για να μην αφήσουμε ακάλυπτους τους δημοκρατικά εκλεγμένους συναδέλφους του Δ.Σ. Ένοιωσα μεγάλη ικανοποίηση που συμμετείχα σε αυτή τη συγκέντρωση, καθώς και αισθήματα συναδελφικότητας και αλληλεγγύης μεταξύ μας, καταφέροντας έτσι συλλογικά να υπερνικήσουμε τα εμπόδια που μας έβαζαν.

Θυμάμαι ακόμα τους μύδρους που εξαπέλυε ανοιχτά στο προαύλιο του Πολυτεχνείου κατά της χούντας ο Νίκος Ρεβελάκης. Ήμουν παρών στη συγκέντρωση φοιτητών διαφόρων σχολών της Αθήνας στο ΕΜΠ στις 14-2-1973. Συμμετείχα επίσης στις διαδηλώσεις που γίνονταν στους δρόμους της Αθήνας και παρακολουθήσα απ' έξω τα γεγονότα της κατάληψης της Νομικής.

Ήταν μια ιδιαίτερα σκληρή περίοδος, με τη χούντα να δείχνει το αδυσώπητο πρόσωπό της. Από την άλλη μεριά οι φοιτητές φαίνονται ανυποχώρητοι και αποφασισμένοι. Το μέτρο της διακοπής της αναβολής και της υποχρεωτικής στράτευσης των φοιτητών μου

προκάλεσε διάφορα συναισθήματα. Από τη μια μεριά φόβο για το που μπορούσε να φτάσει η χούντα για να καταστείλει τις φοιτητικές εξεγέρσεις, από την άλλη όμως θαυμασμό για τους συναδέλφους και φοιτητές που πλήρωσαν με αυτό τον τρόπο τον πρωτοπόρο ρόλο και δράση τους σε όλες αυτές τις κινητοποιήσεις. Ήταν οι ήρωές μου. Δηλαδή, όλες αυτές οι συλλογικές και μαζικές κινητοποιήσεις έδιναν σε όλους θάρρος, παράλληλα όμως διάχυτα ήταν και τα αισθήματα του φόβου και της αβεβαιότητας.

Γ. Μαρτυρία για τα γεγονότα του Πολυτεχνείου:

Τετάρτη 14-11-1973

Κατέβηκα με παρέα στο Πολυτεχνείο το βράδυ, για να δω τι γίνεται. Δεν ήξερα τι είχε προηγηθεί. Στο σημείο αυτό να πω ότι μπορεί μεν να είχα συμμετοχή στις συνελεύσεις, στις συγκεντρώσεις και τις κινητοποιήσεις, αλλά δεν είχα ιδιαίτερη πληροφόρηση για τις ραγδαίες εξελίξεις. Είχα γενικότερη αντιχουντική διάθεση και στάση, είχα γνώση των φοιτητικών αιτημάτων και συμφωνούσα με όλα αυτά, αλλά δεν ήμουν ακόμα πολιτικοποιημένος, ούτε οργανωμένος. Εκείνο λοιπόν το βράδυ απορούσα για το τι συνέβη και αποφασίστηκε κατάληψη του Πολυτεχνείου σε παμφοιτητικό μάλιστα επίπεδο. Άρχισα να πληροφορούμαι τα γεγονότα και να μπαίνω στο κλίμα της κατάστασης.

Πέμπτη 15-11-1973

Το πρωί κατέβηκα αμέσως στο Πολυτεχνείο. Ήδη υπήρχε πληροφόρηση και προτροπή για συμμετοχή από τους εκφωνητές του ραδιοφωνικού σταθμού που φτιάχτηκε στο Πολυτεχνείο. Ήταν μια πρωτόγνωρη κατάσταση για μένα, που με συνεπήρε και με έκανε να ενεργοποιηθώ κι εγώ άμεσα. Μου έκανε ιδιαίτερη εντύπωση η αυτοοργάνωση των φοιτητών που αντίκρυσα. Ομάδες που ετοίμαζαν πλακάτ και αφισέτα για την ενημέρωση του κόσμου, συνεργεία που προμηθεύονταν και διένεμαν τρόφιμα για τη σίτιση, φαρμακευτικό υλικό και ότι άλλο ήταν απαραίτητο για την κατάληψη.

Αναλάβαμε μαζί με άλλους φίλους παρέα να μοιράζουμε ενημερωτικό υλικό, που ετοίμαζαν τα συνεργεία μέσα, σε διερχόμενους στους γύρω δρόμους από το Πολυτεχνείο, σε επιβάτες λεωφορείων και τρόλεϊ, να κολλάμε αφισέτα στα λεωφορεία και τρόλεϊ κλπ. Συναντήθηκα με άλλους φοιτητές και φίλους. Βίωσα αυτό το ανεπανάληπτο κλίμα ελευθερίας και επαναστατικής διάθεσης, που έμειναν βαθιά χαραγμένα μέσα μου. Το βράδυ πήγα σπίτι μου.

Παρασκευή 16-11-1973

Την άλλη μέρα από το πρωί κατέβηκα κάτω. Ξανά τα ίδια. Όλο και περισσότερος κόσμος συγκεντρωνόταν και μετείχε. Πληροφορούμαστε για τη συμμετοχή πλέον και μαθητών, εργατών κ.α. Η κατάληψη, οι συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις έπαιρναν πλέον το χαρακτήρα της εξέγερσης, με γενικότερα πολιτικά συνθήματα και αιτήματα. Από το απόγευμα και μετά η κατάσταση έγινε έκρυθμη. Η χούντα αποφάσισε να καταστείλει την εξέγερση με κάθε τρόπο. Η αστυνομία επιτέθηκε με σφοδρότητα με

δακρυγόνα και γκλομπς στους διαδηλωτές έξω από το Πολυτεχνείο. Η ατμόσφαιρα παντού έγινε πνιγηρή. Μακελειό.

Εγώ ήμουν μέσα στο Πολυτεχνείο. Δεν θυμάμαι τι ώρα μπήκα. Ανησυχήσαμε, αλλά το ηθικό ήταν ακμαίο. Ο ένας βοηθούσε τον άλλο, με βαζελίνη για τα δακρυγόνα, μαντήλια και άλλα μέτρα προστασίας. Ο ένας έδινε κουράγιο στον άλλο. Δεν είχαμε πτοηθεί. Δεν περνούσε από το μυαλό μας ότι μπορεί να εισβάλουν μέσα. Ίσως να είχαμε και άγνοια κινδύνου.

Σιγά-σιγά πληροφορούμαστε για το τι συνέβαινε στους γύρω δρόμους. Έβλεπα να φέρνουν πολλούς τραυματίες μέσα στο Πολυτεχνείο, στο ιατρείο που είχε στηθεί. Η ανησυχία και η αγωνία μας στο κατακόρυφο.

Μάθαμε για την επέμβαση του στρατού και τα τανκς που είχαν κατεβάσει. Στηθήκαμε πίσω από την κεντρική πύλη του Πολυτεχνείου. Δεν μπορεί οι στρατιώτες σκεφτόμαστε, τα αδέρφια μας όπως έλεγε από το σταθμό ο Δημήτρης Παπαχρήστος, να μπουν μέσα, να μας χτυπήσουν. Και όμως, ύστερα από ώρες έγινε η εισβολή. Το τανκ γκρέμισε την κεντρική πύλη, μαζί και αυτούς που ήταν πάνω στις κολώνες, και μπήκε μέσα. Η πρώτη σκέψη που έκανα είναι ότι πρέπει να τους συνέθλιψε κάτω από τις ερπύστριες. Ο στρατός μπήκε μέσα και εμείς υποχωρήσαμε. Ο φόβος μας κυρίευσε. Πήγαμε πίσω και κλειστήκαμε στο κτίριο των Μηχανολόγων. Δεν θυμάμαι πόση ώρα πέρασε. Τελικά οι αξιωματικοί μας είπαν να βγούμε έξω και να αποχωρήσουμε από την πύλη της Στουρνάρη. Μας υποσχέθηκαν ότι δεν θα μας πειράξει κανείς. Εμείς αναθαρρήσαμε, αλλά αυτό δεν κράτησε πολύ. Μόλις περάσαμε την πύλη μας περίμεναν οι αστυνομικές δυνάμεις που όρμησαν με μεγάλη μανία πάνω μας με κάτι τεράστια γκλομπς. Όποιον έπιαναν τον σακάτευαν στο ξύλο. Τρέχαμε πανικόβλητοι να ξεφύγουμε. Είδα μπροστά μου να χτυπούν πολλούς μανιωδώς. Η σκέψη που έκανα ήταν ότι αν με έπιαναν κινδύνευε η ζωή μου. Ανέβηκα τρέχοντας σαν σπρίντερ τη Στουρνάρη προς την πλατεία Εξαρχείων. Τα πόδια μου είχαν κάνει φτερά, παρά τη συσσωρευμένη κούραση. Στάθηκα τυχερός και δεν με πιάσανε, τους ξέφυγα. Φθάνοντας στην πλατεία άκουγα γύρω μου πυροβολισμούς και αισθάνθηκα να σφυρίζουν γύρω μας σφαίρες. Τελικά έφτασα έντρομος, αλλά σώος, στο σπίτι μου, που ήταν λίγο πιο πάνω.

Οι δικοί μου ήξεραν ότι ήμουν κάτω στο Πολυτεχνείο, αλλά βέβαια δεν είχαν κανένα νέο για μένα. Είχαν τρελαθεί από την αγωνία τους. Τότε έμαθα ότι νωρίς το βράδυ η μάνα μου ανησυχώντας για μένα είχε κατέβει κάτω στο Πολυτεχνείο και ρωτούσε από δω και από κει, τα παιδιά πίσω από τα κάγκελα, προσπαθώντας να με βρει. Συγκινητικό βέβαια, αλλά τρομερά επιπόλαιη και επικίνδυνη ενέργεια. Δεν υπήρχε περίπτωση έτσι να με βρει και κινδύνευσε πολύ.

Την άλλη μέρα δεν βγήκα έξω, αλλά και τις επόμενες ημέρες φυλαγόμενος. Φοβόμουν και ένοιωθα ανασφάλεια. Δεν ήμουν από τους πρωτεργάτες. Ένας απλός ανώνυμος φοιτητής που συμμετείχε στα γεγονότα, αλλά από το μυαλό μου περνούσαν σκέψεις ότι θα είχαν

τραβήξει πολλές φωτογραφίες και μπορεί να με αναγνώριζαν. Τότε θυμάμαι άφησα γένια, για κάλυψη – παραλλαγή.

Σιγά – σιγά επανήλθα στην κανονικότητα, ήρθα σε επαφή με τους φίλους μου, παρακολουθούσα και έμαθα για τις εξελίξεις. Επικοινωνήσα με συμφοιτητές και επέστρεψα στη Σχολή.

Εκείνο που θέλω να σημειώσω είναι το πώς βίωσα εγώ αυτά τα συγκλονιστικά γεγονότα, το πώς ένοιωσα με τη συμμετοχή μου σε όλα αυτά.

Μερικές φορές ο χρόνος συμπυκνώνεται πολύ γοργά. Τα γεγονότα του Πολυτεχνείου ήταν τόσο πυκνά, ώστε οι προσλαμβάνουσες παραστάσεις είναι δύσκολο να χωρέσουν στο μυαλό. Προσωπικά νοιώθω ότι μέσα σε 3 μέρες ωρίμασα ξαφνικά. Συνειδητοποίησα πολλά πράγματα, για την πολιτική κατάσταση, τη στάση του πολιτικού κόσμου και της κοινωνίας, την αξία της συλλογικής δράσης και αλληλεγγύης κλπ. Εκείνες τις μέρες συνειδητοποιήθηκα πολιτικά.

Δ. Επόμενο διάστημα-η ζωή στη Σχολή μέχρι τη μεταπολίτευση-προσωπικές διαδρομές

Ε. Επόμενα χρόνια:

Ε1. Το 1976 ολοκληρώθηκε ο κύκλος της φοίτησης, αλλά εγώ συνειδητά για να συνεχίσω ένα χρόνο ακόμα φοιτητικής ζωής, παρέτεινα την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας. Στη συνέχεια στρατός και ύστερα από ένα διάστημα άσκησα το επάγγελμα του Τοπογράφου Μηχανικού στο Δημόσιο, στη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, στον τομέα των αθλητικών έργων σε όλη την Ελλάδα, από το 1980 έως το 2013. Εργάστηκα σε καλό κλίμα, σε μια πολυπληθή Τεχνική Υπηρεσία, ασχολούμενος με τοπογραφικές και κτηματολογικές εργασίες, με θέματα απαλλοτριώσεων (με ιδιαίτερη εξειδίκευση), πολεοδομικών εφαρμογών, αιγιαλού και παραλίας κλπ. Στο διάστημα 2001 έως το 2006 εργάστηκα ειδικότερα με τα μείζονα θέματα μελέτης και εκτέλεσης των αθλητικών έργων για του Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, όπου εκτός από τα τοπογραφικά θέματα, είχα αναλάβει και όλα τα συγκοινωνιακά και κυκλοφοριακά θέματα που σχετιζόνταν με τα Ολυμπιακά αθλητικά έργα. Σε γενικές γραμμές είμαι αρκετά ικανοποιημένος από την επαγγελματική μου ενασχόληση ως Τοπογράφος Μηχανικός.

Ε2. Υπάρχει επικοινωνία με συμφοιτητές, με συναντήσεις ανά χρονικές περιόδους που σηματοδοτούν κάποια χρονικά ορόσημα από τη φοίτησή μας, οι οποίες το τελευταίο διάστημα έχουν πυκνώσει.

Ε3. Για μένα το Πολυτεχνείο είναι κάτι ιερό. Η εξέγερση του Πολυτεχνείου, από τις πιο λαμπρές στιγμές της νεότερης ελληνικής ιστορίας, συμβολίζει την άσβεστη φλόγα της νεολαίας για καλύτερη παιδεία, ελευθερία, δικαιώματα, κοινωνική προκοπή και εθνική ανεξαρτησία, την ασυμβίβαστη στάση και αποφασιστική αγωνιστική διεκδίκηση των αιτημάτων της, που συνεισέφερε τα μέγιστα και με το αίμα της στον αγώνα για την

ανατροπή της χούντας. Νοιώθω υπερήφανος που είχα την τύχη να ανήκω στη γενιά του Πολυτεχνείου και εξοργίζομαι αφάνταστα όταν ακούω αιτιάσεις, ακόμα και από τη γενιά αυτή, περί ξεπουλήματος των αγώνων και πρακτικών ατομικού βολέματος ή έστω ότι η γενιά του Πολυτεχνείου απέτυχε στους στόχους της να αλλάξει τα πράγματα και ενσωματώθηκε στο σύστημα. Ο αρνητικός απόηχος από την ατομική επιδίωξη ανέλιξης στην εξουσία, παραμερίζοντας ιδεολογίες και ιδανικά, κάποιων από τους πρωταγωνιστές αυτής της περιόδου, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να χρεώνονται συνολικά στη γενιά του Πολυτεχνείου, με ένα τέτοιο ανιστόρητο αφοριστικό τρόπο. Η πλειοψηφία των αγωνιστών του Πολυτεχνείου πίστεψε στα οράματα εκείνης της ιστορικής εξέγερσης, γαλουχήθηκε με αυτά τα ιδανικά και τα κράτησε αδιασάλευτα ως κόρη οφθαλμού και ως τρόπο ζωής. Αυτή είναι και η παρακαταθήκη για τις νεότερες γενιές, αυτό είναι το νόημα του εορτασμού σε κάθε επέτειο της εξέγερσης. Όσο ζωντανή μένει αυτή φλόγα, όσο η νεολαία αντιστέκεται και αντιπαλεύει κάθε αντιδραστική και αυταρχική πολιτική περιορισμού των ελευθεριών και δικαιωμάτων της, περιθωριοποίησης και ώθησής της σε ρόλο άβουλου και παθητικού θεατή ακίνδυνου για το σύστημα, μέσα από πρακτικές και λογικές ατομικών βολεμάτων, συκοφάντησης και καταπολέμησης κάθε έννοιας συλλογικότητας, τόσο διατηρείται η ελπίδα απόκρουσης τέτοιων πολιτικών και πρακτικών, η προσμονή δικαίωσης των αγώνων με τις αξίες και τα οράματα για μια καλύτερη ζωή.